

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Postna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Reševanje notranjih problemov ČSR:

Bodoče razmerje med čehi in Slovaki

Odločilna pogajanja o bodoči ustavi — Ustavno-pravna jamstva slovaške avtonomije — Chvalkovsky skupni kandidat za predsednika republike — Novi zunanji minister bo Slovak dr. Krno, predsednik vlade pa dr. Černý — General Syrový postane maršal

Dr. Fr. Chvalkovsky
kandidat za predsednika republike

PRAGA, 12. nov. e. Po obvestilih iz čeških krogov je bil sestavljen poseben odbor, ki bo pospešeno nadaljeval pogajanja s Slovaki za izpolnitev njihovih zahtev. Odbor se je že včeraj pogajal s Slovaki in se bodo pogajanja nadaljevala tudi prihodnje dni, tako da bodo lahko v najkrajšem roku izpolnjene zahteve Slovačkov glede legalizacije njihove avtonomije s pomočjo začasnega ustavnega zakona, ki ga naj izglasuje okrajni češki parlament.

Iz čeških krogov tudi doznajajo, da je ta odbor že stopil v stik z vlado in da bo v sporazumu s službenimi češkimi činitelji vodil nadaljevanje pogajanj o slovaških zahtevah. Glede na nujnost samega vprašanja in na grožnje s slovaške strani, da v primeru, če ne bodo izpolnjene njihove zahteve, oni sami izvedejo volitve na svojem avtonomnem ozemlju, se bodo pogajanja pospešeno nadaljevala, da bo že v začetku prihodnjega tedna dosežen sporazum. Po dorečenem sporazumu se bo sestel parlament, ki naj najprej sprejme potrebne zakonodajne sklepe o nadaljnjih državnopravnih odnosih med Čehi in Slovaki. Kakor zatrjujejo so Slovaki pri teh pogajanjih predložili dalekosežne zahteve. Dejstvo je, da so zahtevali tudi carinsko avtonomijo za svoje področje in popolno ločitev gospodarske politike. V praških parlamentarnih krogih je zelo neprijetno učinkovala tudi neprestana zunanje politična aktivnost slovaških politikov, ki se pri tem prav nič ne ozirajo na interese vse države. Glede novega predsednika republike je bil med Čehi in Slovaki dosežen sporazum in je skupni kandidat zunanji minister Chvalkovsky. V vprašanju glede skupnega predsednika vlade so se Slovaki najprej postavili na stališče, da bi bil predsednik republike Čeh, da pa mora njim pripadati skupni predsednik vlade. V zadnjem času pa so se v toliko sporazumeli, da bo predsednik vlade Čeh. Kandidat za to je bivši notranji minister agrarec Černý. Zunanji minister pa bo zato Slovak dr. Krno. S slovaške strani prisostvujejo pogajanjem minister Čermak ter narodna poslanka Sidor in Sokol. Z merodajne slovaške strani se doznajajo, da stoji Slovaki na stališču, da je treba predvsem vzpostaviti sedanje spremembe državnih meja ter da se obenem sprejme tudi predlog glede slovaške ustanove v smislu sporazuma, ki je bil dosežen v Zilini. Po izvolitvi novega predsednika republike in presnovi vlade bo general Syrový imenovan za maršala.

Sklicanje narodnega predstavništva
Praga, 12. novembra AA. Reuter. Kakor se je zvedelo iz zanesljivega vira, je bil na včerajšnjem sestanku vlade dosežen sporazum, da se za 17. november skliče poslanska zbornica. Prav tako se bo ustavila delavnost vseh političnih strank na Češkem in Moravskem, da bi

na ta način lažje prišlo do skupne češke stranke po slovaškem zgledu. Volitve novega predsednika republike bodo verjetno 24. novembra. Se vedno smatrajo za najverjetnejšega bodočega predsednika zunanjega ministra Chvalkovskega. Zunanji minister bi postal Slovak Krno ali pa dosedanji poslanik v Parizu Osuski.

Korekture na mejah

PRAGA, 12. nov. e. Pri končani razmislitvi med Nemčijo in Češkoslovaško bo prišlo še na raznih krajih do znatnih korektur. Tako doznajajo, da so Nemci zahtevali več občin v okolici Domažlic v Češki Šumadi kakor tudi več občin v Vrhlabi in Krkonoših. Za protiuslugo bi Čehi dobili več občin s premočnimi v okolici Mosta v zapadni Češki. Tudi Poljaki so ob priliki definitivne razmejitve s Češkoslovaško odstopili Čehom dva premočnika.

Nemci so dobili prazne utrdbe

BERLIN, 12. novembra. e. Službeno izjavljajo, da ni točna vest angleških radijskih postaj, da je Nemčija prepeljala na zapadno mejo 1200 težkih topov, ki so bili v češkoslovaških utrdbah. Poudarjajo, da je Češkoslovaška vojska vzela s seboj vse topništvo in municijo in da so Nemci našli češke utrdbe popolnoma prazne.

Turčija ima novega predsednika

Na včerajšnji seji narodne skupščine je bil soglasno izvoljen za predsednika republike bivši ministrski predsednik Ismet Ineni

ANKARA, 12. nov. e. Včeraj popoldne se je v smislu ustavnih določb sestala velika narodna skupščina, da izvoli novega predsednika turške republike. Pred uradno sejo se je sestala parlamentarna skupina narodne stranke, ki je po kratki razpravi soglasno določila za kandidata bivešega ministrskega predsednika Ismet Inenija.

Seja velike narodne skupščine se je pričela ob 11. popoldne. Takoj po otvoritvi je imel predsednik vlade Dželal Bajar govor, v katerem se je spominjal smrti predsednika Atatürka ter nato pozval poslance, naj izvolijo po določbah ustave novega predsednika republike. Glasovanje je bilo tajno. Izvoljen je bil za predsednika turške republike s 340 glasovi bivši predsednik vlade Ismet Ineni.

Spremembe v vladi

Po običajni praksi je popoldne predsednik Dželal Bajar podal novemu predsedniku republike Ismetu Ineniju ostavko svoje vlade. Novi predsednik je naprosil ministre, naj nadaljujejo svoje posle do sestave nove vlade, ki jo je zopet poveril Dželalu Bajarju.

Dželal Bajar je že sinoči predložil novemu predsedniku republike listo nove vlade. V glavnem so ostali vsi dosedanji ministri na svojih mestih. Nova sta le zunanji minister in pravosodni minister. Namesto dosedanjega ministra Ruždi Arasa je imenovan za zunanjega ministra dosedanji pravosodni minister Karadzoglu, pravosodni minister pa je postal dosedanji

podpredsednik narodne skupščine İlmî Uran. Prav tako je izpadel iz vlade dosedanji notranji minister Sukri Kaja. Na njegovo mesto je imenovan dr. Faidin.

Takoj po izvolitvi je Ismet Ineni sprejel v svojem kabinetu novinarje in se jim zahvalil za lepe spominske članke pokojnemu predsedniku Kemalu Atatürku. Izjavil je, da tudi on ravnotako, kakor ves turški narod globoko žaluje za velikim pokojnikom. Novinarji so novemu predsedniku po ljubili roko, nakar se je umaknil v svoj kabinet.

Bolezen Atatürka

CARIGRAD, 12. nov. e. O poteku bolezni Kemala Atatürka se doznajajo naslednje podrobnosti:

Bolezen na jetrih, na kateri je bolehal že leto dni, se je razvijala normalno. Prva kriza, ki je nastopila, je trajala 16 ur. Na to se je bolezen poslabšala. Kemalu pa se je Kemalovo stanje izboljšalo in nato je premagal krizo. Sprejemal je obiske in diktiral svoj govor, ki ga je predsednik Dželal Bajar prečital ob otvoritvi narodne skupščine. Druga kriza, ki je trajala 16 ur, je prenehala tik ob proslavi 15letnice turške republike. Nato se je Kemalovo stanje tako izboljšalo, da do torka 8. novembra niso imeli skrbi. Razgovarjal se je s predsednikom vlade Dželal Bajarom, ki je bil ves čas ob njegovi postelji in z zdravniki. Zadnja kriza pa je nastopila 8. novembra in je bila tako huda, da je težko dihal. Kemalu je padel v azemio in v četrtek ob 9 je za vedno zatisnil oči.

„Nemčija bo rešila židovski problem na svoj način in po svoji volji!“

Napoved propagandnega ministra Göbbelsa — Polemika z angleško opozicijo

Berlin, 12. novembra. Današnji berlinski listi zelo ostro zavračajo poročanje inozemskega tiska o protizidovskih izjedah v Nemčiji in opozarjajo na svarilo propagandnega ministra Göbbelsa, ki je včeraj popoldne sprejel tute novinarje in jim zagrozil s hudimi posledicami, če ne bodo poročali objektivno in v prilog Nemčiji.

Posebno obširno se bavijo listi z namerami angleških opozicijskih krogov, ki napovedujejo, da bodo sprožili židovsko vprašanje v spodnji zbornici in obširno obravnavali zadnje dogodke v Nemčiji. »Völkischer Beobachter« piše v zvezi s tem: Če bo smatrala angleška opozicija za primerno in potrebno, razpravljati v spodnji zbornici o nemškem postopanju proti Židom, potem so tudi Nemci upravičeni, da prične razpravo o postopanju Anglije v Palestini. Razlika bo le v tem, da bodo lahko angleški parlamentarci zelo hitro končali razpravo o par razbitih sipah in požganih sinagogah, dočim bo imel nemški državni zbor dovolj gradiva

da bo lahko tedne in tedne govoril o razmerah v Palestini in drugih angleških kolonijah.

Včeraj se je zglasil v zunanjem ministru odpravnik poslov angleškega poslanstva, ki je po nalogu angleške vlade zahteval od nemške vlade jamstvo za varnost življenja in imetja Židov, ki so angleški državljani. Berlinske kroge je ta korak angleške vlade močno presenetil.

Za danes pričakujejo objavo cele vrste zakonskih ukrepov proti Židom. Tudi propagandni minister Göbbels je v svoji včerajšnji izjavi novinarjem napovedal, da bo »nemška vlada v najkrajšem času do kraja rešila židovski problem v Nemčiji in to na način, ki bo najbolj odgovarjal nemškim prilikam in razpoloženju nemškega naroda.«

Aretacije Židov

Monakovo, 12. nov. AA. Število aretiranih Židov v Monakovu znaša zdaj 1400. Nad polovico so jih odvedli v koncentracijsko taborišče v Dachau.

Berlin, 12. nov. AA. Reuter. Izdan je bil policijski odlok, ki prepoveduje Židom nošenje in kupovanje orožja.

Monakovo, 12. nov. e. Naredbe, na podlagi katere morajo židje v roku 48 ur zapustiti mesto, se niso začeli izvajati. Židovska banka, ki je bila predvčerajšnjim zaprta, je včeraj zopet začela poslovati, toda čez noč je prešla v arijske roke. V Berlinu je bilo aretiranih mnogo bivših židovskih zdravnikov in odvetnikov v svojih stanovanjih. V obveščevalnih krogih trde, da je bilo v Berlinu okrog 700 aretacij, v Hamburgu pa je bilo aretiranih 1000 Židov.

Debata v spodnji zbornici

London, 12. nov. AA. Voditelj liberalcev v poslanski zbornici Sinclair je v svojem včerajšnjem govoru najprej omenjal protizidovske demonstracije v Nemčiji ter nato dejal, da je židovsko vprašanje zdaj nujno postavljeno na dnevni red. Treba se je ozirati na obveznosti, ki smo jih dali Židom glede njihove priselitve v Palestino. Zdaj, ko se rešuje vprašanje kolonij, — je izjavil Sinclair — mi opozicionalci ne moremo podpirati vlade, kar vidimo, da ostaja sprica teh srednjeveških izpadov nevtralna.

Težave okrog nemških kolonij

Francija zahteva odškodnino za izvršene investicije, o čemer pa noče Nemčija nič slišati

PARIZ, 12. nov. e. V pariških diplomatskih krogih izjavljajo, da vprašanje eventualne odstopitve bivših nemških kolonij rajhu ni na programu razgovorov med angleškimi in francoskimi ministri, ki bodo v Parizu od 23. do 25. novembra. Ob tej priliki poudarjajo politični krogi, da spada vprašanje kolonialnih mandatov v pristojnost Društva narodov in da je treba v zvezi s tem obvestiti tudi druge vlade, ki so zainteresirane v kolonialnih vprašanjih, predno se kaj ukrene. Ravno tako poudarjajo, da je treba kolonialno vprašanje rešiti samo v okviru splošnega sporazuma, kakor je bilo to že večkrat poudarjeno z

angleške in francoske strani.

V pariških krogih tudi ne prikrivajo, da bodo naletele nemške kolonialne zahteve v francoskem parlamentu na velik odpor. Kar se tiče Kameruna in Toga, poudarjajo v parlamentarnih krogih, da ne more biti govora o vrnitvi Nemčiji, predno Francija ne bo dobila povrnjenih ogromnih investicijskih stroškov, ki jih je žrtvovala za ti dve koloniji, od katerih bi se le sedaj imela koristiti. Nemčija pa o kaki odškodnini noče nič slišati. Zato ni mnogo verjetnosti, da bi bilo vprašanje vrnitve nemških kolonij že kmalu rešeno, kakor so napovedovali berlinski krogi.

Česa sedaj obtožujejo dr. Beneša

Slovaki mu hočejo naprtiti vso odgovornost za neuspeh njegove politike

BRATISLAVA, 12. nov. e. »Slovenski hlas« objavlja v izveščku senzacionalne dokumente iz govorov senatorja Matouška v stalnem parlamentarnem odboru. Senator Matoušek obtožuje bivešega prezidenta Dr. Beneša za vse, kar se je odigralo na Češkoslovaškem. Objava teh govorov je bila v Pragi prepovedana, toda Slovaki, ki nimajo cenzure, bodo te dokumente objavili v celoti. Do zdaj je od 18 Matouškovih točk objavljenih že pet. List navaja naslednje podrobnosti:

1. Dr. Beneš je odklonil potovanje v Rim na poziv Mussolinija in takratnega rimskega poslanika Chvalkovskega.
2. Dr. Beneš ni nikogar informiral, postopal je vedno kot avtokrat.
3. Nikogar ni obvestil o nemških predlogih glede pakta o nenapadanju.
4. Dr. Beneš je v pogovoru s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom izjavil, da je glavna dolžnost vseh, da se odstrani Mussolini. Po indiskreciji je Musolini za

to izvedel in je Češkoslovaško do skrajnosti zasvoval.

5. Dr. Beneš se je telefonsko razgovarjal s Chamberlainom, pri čemer je z neprimernimi izrazi žalil Chamberlaina, Hitlerja in druge.

Dalje navaja list, da je sovjetski poslanik v Pragi obvestil Beneša, da so sovjeti ne bodo podpirali Češkoslovaške. Dr. Osusky, dolgoletni poslanec praške vlade v Parizu, je izročil generalu Syrovému dokument, iz katerega so jasno in točno razvidni odnosi pri Češkoslovaški in Franciji. Na podlagi teh dokumentov je razvidna odgovornost politikov za veliko katastrofo Češkoslovaške. Dr. Osusky je izročil samo prepis svojih dokumentov, dočim so originali v varu neke švicarske banke. Dr. Osusky je tudi zahteval, da se najvažnejši dokumenti češkoslovaškega ministristva zunanjih del takoj prenesejo iz države in hranijo na popolnoma varnem mestu.

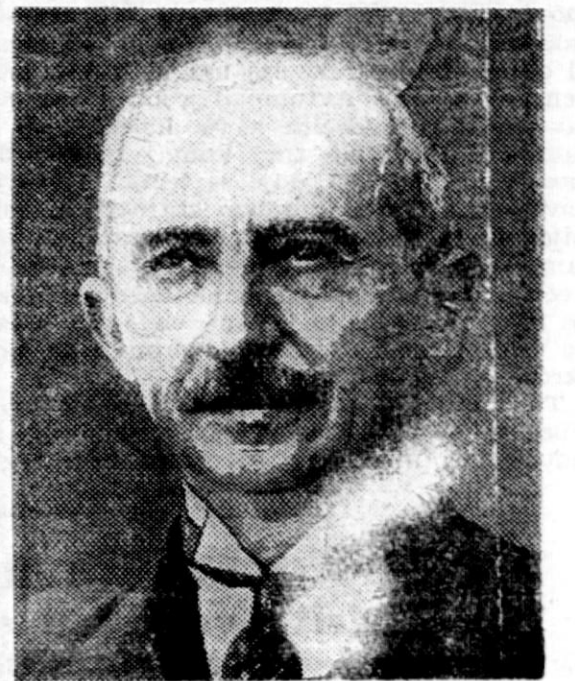
Ne pozabite na

koncert ljubljanskega kvarteta

v ponedeljek ob 20. v filharmonični dvorani!

Ismet Ineni

novi predsednik Turčije

Ismet Ineni, prej Ismet paša, je dobil svoje ime o priliki, ko se je z zakonom izvedlo preimenovanje, po svoji slavni zmagi v prvi bitki v Ineniju. Rodil se je 1884 leta v Smirni kot sin uglednega sodnika. Zelo mlad je končal vojaško akademijo in je že z 21 leti postal kapetan generalnega štaba. V nadaljnjem teku svoje kariere je zavzemal razna poveljstva in podobna mesta na važnih točkah azijske in evropske Turčije. Povsod se je izkazal s svojo vojaško preprostostjo, nesebičnostjo in železno disciplino do samega sebe. Udeleževal se je prve in druge balkanske vojne ter vse svetovne vojne, v kateri se je odlikoval zlasti v krvavih borbah na Galipoliju. Še je dobil polkovniški čin, je bil premeščen na sirijsko bojišče, kjer je ostal do konca vojne.

Ko je v začetku leta 1918 Kemal Atatürk prevzel poveljstvo nad sedmo armijo, je našel kot načelnika te armije polkovnika Ismeta, v katerem je takoj spoznal človeka, na katerega se da zmeraj računati. V takratnih silnih težavah in hudih borbah proti premočnemu sovražniku se je rodilo sodelovanje med tema dvema znamenitima šefoma, sodelovanje, ki je imelo svojo zgodovinsko vlogo pri ustvarjanju in preporodu nove Turčije. Ko je v sosednih turških armadah nastopil popoln razpad, sta Mustafa Kemal in Ismet armado, ki se je umikala ne samo v popolnem redu, temveč je pri vsakem koraku nudila močan odpor angleško-indijskim četam ter jim prizadejala teže izgube.

Ko je Mustafa Kemal spomnil 1919 leta začel akcijo za preporod Turčije, se je pritegnil za drugega glavnega sodelavca Ismeta pašo in ga postavil za glavnega poveljnika operativne vojske na maloazijskem bojišču proti Grkom. Z utrujeno slabo prehranjeno in nezadostno oboroženo vojsko je Ismet paša 9. januarja 1921 izvojeval v prvi bitki pri Ineniju znamenito zmago, s katero je za daljši čas zadržal grško ofenzivo. V odločilni bitki v Sakariji od 23. do 31. avgusta 1921 je Ismet paša vrhovno poveljstvo odstopil Mustafa Kemal paši. Oba skupno sta izvojevala odločilno zmago, ki je vrgla Grke iz Azije.

Po zmagi je Ismet paša postal predsednik vlade in kot tak desna roka Mustafa Kemala tudi na državnem polju. Kot prvi turški delegat na lausanski konferenci je z redko trdnostjo in vztrajnostjo dosegel mirovno pogodbo, kakršne se največji turški optimisti niso nadejali. Svojo vojaško slavo je Ismet tako očenal še z diplomatsko slavo. Ostal je potem zvesto in neuklonjivo ob strani Mustafa Kemala pri vseh važnih in drznih ukrepih, s katerimi se je v teku let prerodila današnja Turčija. Posebno odločnost je pokazal o priliki kurških uporov in o priliki zarote, s katero so hoteli prva leta pristati prejšnje Turčije ovirati razvoj nove Turčije. Z malimi presledki je bil ministrski predsednik do leta 1937.

Jugoslovenci se še posebej spominjamo njegovega bivanja v naši državi v poletju 1937, ko ga je naš narod povsod, koder se je pojavil, pristrčno pozdravljali. Ismet Ineni je bil zmerom velik prijatelj Jugoslavije in pobornik ideje »Balkan balkanskim narodom«.

Poljska nezadovoljna

LONDON, 12. nov. e. »Daily Telegraph« poroča iz Varšave, da so se poljski zunanji politični krogi izrazili proti načrtu Chamberlaina glede pakta štirih velesil. V Varšavi že sedaj izjavljajo, da Poljska ne bo priznala nobenega sklepa, ki se direktno tiče poljskih interesov, če ne bo sodelovala pri tem. »Kurier Polski« se pri tem sklicuje na moč poljske vojske in na odločno voljo poljskega naroda.

Curih, 12. novembra. Beograd 10, Pariz 11.70, London 20.9325, New York 442, Bruselj 74.70, Milan 23.22, Amsterdam 239.80, Berlin 176.87, Praga 15.16, Varšava 82.87, Bukarešta 3.25.

